

TARTU ÜLIKOOLI JA TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOLI
PÕLLUMAJANDUSTEADUSKONNA
AGRONOMIAOSAKONNA LÕPETAJAD AASTATEL
1940...1951

K. Annuk

Eestikeelse kõrghariduse rakendamise eelselt oli E. Järvesoo (1994) andmetel agronoomidiplomi omandanud ligikaudu poolsada eestlast. Henn Sarve (1940) poolt esitatud andmetel valmistati aastatel 1919...1939 Tartu Ülikooli põllumajandusteaduskonna agronoomiaosakonnas ette kokku 267 kõrgharidusega agronoomi ehk keskmiselt 16 diplomeeritud agronoomi selle perioodi igal aastal. Dr. agr. A. Kivimäe (1953) andmetel oli Eestis 1940. a. algul 350 kõrgema haridusega agronoomi, kellest 30 ei olnud veel esitanud ja kaitsnud oma diplomitööd. 1945. a. algul on sama autori poolt arvestatud Eestisse allesjäänutena veel ainult 145 agronoomi.

Kirjutise autor püüdis selgitada, kui palju diplomeeritud agronome andsid Tartu Ülikool ja Tartu Riiklik Ülikool aastatel 1940...1951, mille kohta seni puudus ülevaade. Koostatud nimekirjade aluseks on põhiliselt Tartu Ülikooli arhiivis kasutatud käsikirjalised materjalid (TRÜ lõpudiplomite register 1948...1952; Uute üliõpilaste registreerimise raamat 1937...1947; TRÜ rektori käskkirjad 1950, 1951), mida lõpuks osutus võimalikuks korrigeerida trükis ilmunud üliõpilaskonna teatmiku (Album Academicum..., 1994) abil.

Selgus, et Tartu Ülikooli ja Tartu Riikliku Ülikooli põllumajandusteaduskonnas on neil aastatel (1940...1951) lõpetanud 296 isikut, ehk keskmiselt 25 lõpetajat aastas. TRÜ põllumajandusteaduskonna agronoomiaosakonda toimus viimane vastuvõtt 1950. a. sügisel. 1951. a. kevadel TRÜ põllumajandusteaduskonna agronoomiaosakonnas lõpetajaid ei olnud, sest õpiaeg pikenes neljalt aastalt viiele. Lõpudiplomeid on 1951. a. siiski erandina välja antud viiele agronoomile, kes jäid neist mitmesugustel põhjustel ilma eelmistel aastatel. Ekslikuks tuleb lugeda väljaandes "Tartu Ülikooli ajalugu" III (Tallinn, 1982, lk. 208) näidatud agronoomia eriala lõpetanute arvud 170 (1945...1950) ja 72 (1951...1955). Allpool esitatud andmed ei ühti ka A. Eenlaidi (1976) poolt toodud andmetega. Neis oli näidatud lõpetajaid alljärgnevalt: 1940...1944 – 41, 1945 – 21, 1946 – 24, 1947 – 16, 1948 – 33, 1949 – 74, 1950 – 70. Kokku oli A. Eenlaidi järgi 279 lõpetajat.

Tehes niisugust statistikat, peab ära märkima, et Tartu Ülikooli põllumajandusteaduskonna agronoomiaosakonna lõpetanud agronoomide profiil oli palju laiem kui järgnevatel aastatel EPA agronoomiateaduskonna lõpetanud õpetatud agronoomidel, sest Tartu Ülikool valmistas ette põllu- ja metsamajanduse tarbeks ainult kolme eriala (agronoom, veterinaararst, metsandusspetsialist) kõrgharidusega spetsialiste.

EPA-s ettevalmistatud kõrgharidusega põllumajandusspetsialistide nimekirjad on trükis avaldatud, kaasa arvatud kuni 1990. aasta (Kuum, 1981, Sukamägi, 1991).

Autoril õnnestus 1940...1951. a. lõpetanuist kokku seada alljärgnev nimekiri. Selgituseks selle juurde tuleb aga märkida, et mõned saksa ajal ülikooli lõpetanud (L. Kents, I. Juurak, E. Kalder) on ülikooli lõpetanud nõukogude ajal teistkordselt.

1940

1. Haabniit, August Verner (e. Habicht)
2. Kaarma, Johannes (e. Korkmann, Korbmann)
3. Karupää, Leo (e. Vulff, Leonid)
4. Kaigorodow, Peeter (e. Maresew, Kaigorodov, Maresev)
5. Keis, Tiiu (e. Pöder, Natalia)
6. Klaar, Jaan Reinhold
7. Lond, Arthur Aleksander
8. Männik, Jaan Eduard

9. Neumann, Arnold Endel (e. Neuman, Neimann)
10. Paas, Jaan
11. Pool, Mart
12. Prints, Jaan
13. Pääv Villibald
14. Retsep (Rätsep), Osvald Felix
15. Ristoja, Jaan (e. Jürgenson)
16. Soots, Jaan
17. Tõnissaar, Ain (e. Tõnisson, Apollinari)

1941

1. Härm, Taso (e. Herm)
2. Järvesoo, Karl (e. Gerberson)
3. Järvis, Hans (e. Jakobson)
4. Kilu, Bernhard
5. Kutti, Peter (Peeter)
6. Maasik, Karl
7. Neerut, Helmut (e. Nerut, Hellmut)
8. Nõmmeorg, Endel (e. Eidenthal)
9. Piho, Vladimir
10. Rivis, Arnu (Riives, Arnold)
11. Roots, Linda (e. Berg, Perg)
12. Sepp, Wilhelm (Villem)
13. Toomik, Herta (e. Mihkelson, Vassiljev)
14. Toots, Aleksander
15. Tuppits (Tupits), Herbert
16. Vasnu, Linda Helene

1942

1. Ainomäe, Kaarel (e. Einberg, Karl Friedrich)
2. Aare, Alfred (e. Harkmann)
3. Härm, Hella (e. Org)
4. Kents, Leo – teistkordselt lõpetas EPA (kaugõppes) 1956. a.
5. Kontson, Arnold
6. Lalli, Endel
7. Orav (Orrav), Arved
8. Pajo (Paju), Rein

1943

1. Juurak, Ilmar – teistkordselt lõpetas EPA (kaugõppes) 1957. a.
2. Ollino, Hendrik (e. Juut)
3. Suits, Aino (e. Kommer, Kaldamäe)
4. Vahtras, Karel (Kaarel)
5. Vaiga, Richard

1944

1. Berg, Paula Johanna
2. Kalder, Edgar – teistkordselt lõpetas EPA (kaugõppes) 1961. a.
3. Mullamaa, Ruttar (e. Müllerhof, Rudolf Madis)
4. Siitam, Jüri
5. Teeäär, Valeeria (Valeria, Valli)
6. Ungerson, Johan (Johannes)

1945

1. Arandi, Paul (e. Hannusse)
2. Blumenfeld, Leon
3. Heinvee, Artemi
4. Jaagupsaar, Peet (e. Jakobson Gleb)

5. Kaur, Rein
6. Kiis, Antoniina
7. Kint, Peeter (e. Kind)
8. Kripson, Kalju
9. Kurim, Amanda Elfriede (e. Kurrimu)
10. Laats, Arnold
11. Linno, Ako
12. Lomp, Albert
13. Loosalu, Jaagup (e. Veide, Jakob)
14. Läänelaid, Ilmar (e. Lamann)
15. Miidla, Heigo
16. Mölder, Adolf
17. Mölder, Hilja Villemine (e. Sepik)
18. Rubel, Salme (e. Kõiv)
19. Tomson, Jaan
20. Viirand, Mart (e. Juhkenson Ferdinand)

1946

1. Alles, Paul
2. Altosaar, Robert
3. Hallisk, Maimo
4. Juhani, Elsi Herda (e. Johanson, Kilu)
5. Järviste, Rein (e. Gern, Rudolf)
6. Karmin, Martin
7. Kõiv, Verner
8. Laanmäe, Leida (e. Palm)
9. Laanmäe, Vambola (e. Laanberg)
10. Lemming, Elmar
11. Liivak, Eerik
12. Maiste, Evi
13. Ollino, Virve Lilleleid (e. Mikkelsaar)
14. Ratassepp, Heini Edmund
15. Rinaldi, Vilma
16. Rist, Alice Elvine
17. Rätsep, Aino
18. Sarv, Henn
19. Vaigo, Aksel (e. Vassil)
20. Veski, Vello (Voldemar)

1947

1. Adamson, Aksel Meinhard
2. Anderfeld, Alise
3. Eelmäe, Viivi (e. Ehrenbusch)
4. Hanson, Helgi (e. Hansson)
5. Joonase, Olev (e. Joonasse)
6. Karu, Aino
7. Kuum, Jüri
8. Laas, Liidia (e. Ostrat)
9. Leedu, Asta
10. Libbe (Libe), Leida Johanna
11. Lomp, Agaate
12. Läänemets, Jutta (e. Länemets)
13. Mõrd, Magdalene
14. Mäesalu, Oskar (e. Tolk)
15. Neemoja, Villem (e. Niedrigsen, Niedrichson)
16. Puusaag, Arno
17. Pärn, Mihkel (e. Pern, Michail)
18. Pärnaste, Valve (e. Bernthal)

19. Randalu, Ilme (e. Pill)
20. Soidla, Leonid (e. Strezeletski)
21. Tuisk, Rafael

1948

1. Anderson, Linda (e. Soosaar, London)
2. Eisen, Ilmar
3. Eller, Helmi
4. Ilus, Ants
5. Järvela, Vilma Elise
6. Kaarli, Karl
7. Kalde, Lydia
8. Killas, Evi
9. Kokk, Valdeko Johannes
10. Kool, Vaike
11. Konsin, Arnold
12. Kuhlbach, Fedja
13. Kõks, Maimo
14. Liiv, Harald Johannes
15. Liiv, Helgi (e. Juudas)
16. London, Aino
17. Loskit, Sylvia
18. Okas, Harald
19. Parts, Jaan
20. Pöder, Leida
21. Rattasepp, Esmeralda
22. Raudsepp, Ludvig (e. Raudsep)
23. Raudväli, Evald
24. Rivis, Laine
25. Ruubel, Virve
26. Ruus, Hilda Elfriede (e. Rebane)
27. Seep, Leili
28. Sultson, Maimu
29. Sütiste, Helgi
30. Tealane, Helli
31. Tuul, Hans
32. Tõnisson, Herman
33. Uibo, Liilia
34. Vaher, Leo Evald

1949

1. Aasma, Olev
2. Adamson, Juta
3. Ambo, Jaan
4. Annus, Leili
5. Bergmann, Valdeko
6. Brick, Aleksander
7. Gross, Voldemar
8. Herzen, Volfried
9. Hindoalla, Harri
10. Hirmo, Endel
11. Hääl, Erika Therese
12. Jaama, Arthur
13. Jenson, Heljo
14. Kalvik, Erich
15. Karu, Aino Floreida
16. Kask, Rein
17. Kents, Helmi

18. Kivistik, Karin
19. Kivisäkk, Leida
20. Kohava, Aino
21. Koppel, Evi
22. Korjus, Herbert
23. Kull, Uno
24. Kund, Mai
25. Kurm, Karl Robert
26. Kurvits, Aino
27. Kurvits, Juta
28. Langeberg, Laine
29. Laube, Selma
30. Laurimaa, Meida
31. Leesment, Ain Ilmar (e. Lensment)
32. Leisner, Johannes
33. Lepasalu, Paul
34. Lepason, Vaike
35. Lepvalts, Hans
36. Lessel, Lembit
37. Lilles, Vello
38. Malsub, Evald
39. Mandel, Lehte
40. Mägi, Koidula
41. Mälksuu, Aleksander
42. Märtson, Eha
43. Niinepuu, Erich Endel
44. Nugin, Asko
45. Orav, Aino
46. Ostrat, Valentine
47. Parve, Aino
48. Piigert, Helgi
49. Porga, Meeta (e. Paju)
50. Priilinn, Oskar
51. Pärn, Leili
52. Raisma, Edgar
53. Reinhold, Kalju
54. Retsep (Rätsep), Karl
55. Roomet, Eerik
56. Rosenbaum, Ellen Helene
57. Rosin, Voldemar
58. Siider, Valentine
59. Suurkask, Helmar
60. Särev, Maimu Anita
61. Taimla, Õie
62. Tallo, Kati
63. Tenga, Aino
64. Tidermann, Laine
65. Tiit, Ilme
66. Toots, Verner
67. Truija, Harald
68. Truija, Helvi (e. Arras)
69. Türk, Rutt
70. Vaik, Hans
71. Vapper, Longin
72. Varkel, Heino
73. Viileberg, Karl Adolf

1950

1. Arnover, Hermilde
2. Aru, Hans
3. Aule, Elmar
4. Epner, Juta (e. Pavel, Põhjala)
5. Helde, Selaide Regina
6. Hellenurm, Manivald
7. Hindoalla, Urve (e. Nirk)
8. Jaagus, Mart (e. Jaakson), *c. l.*
9. Kala, Hilja
10. Kallaste, Mihkel
11. Kokemägi, Laine
12. Kruus, Vilmar
13. Kukk, Ella Melanie
14. Kärblane, Heino, *c. l.*
15. Köst, Asta
16. Lemsalu, Uno (e. Lemberg)
17. Lend, Helmut
18. Liiv, Jaan
19. Loite, Hans
20. Luurmees, Aino
21. Lõhmus, Salme Armilde
22. Maripuu, Ilmar
23. Mark, Aino
24. Martma, Maria
25. Metusala, Astrid
26. Mikhels, Johannes
27. Mälksoo, Jaan (e. Mälkson)
28. Männik, Harald Vambola
29. Mölder, Oskar
30. Mõöl, Natan
31. Nõges, Tiit (Sergei)
32. Oll, Ülo, *c. l.*
33. Ollino, Jaan
34. Pant, Rudolf, *c. l.*
35. Pauts, Vaike
36. Piho, Arnold
37. Piho, Vaike (e. Ohov)
38. Piibar, Õie
39. Pilv, Silvia (e. Grosberger)
40. Rammo, Endel
41. Ratnik, Helvi
42. Remmelg, Sylvia
43. Rooseniit, Oskar
44. Russmann, Kaarel
45. Ruut, Ülo
46. Rätsep, Elmar August
47. Rätsep, Lembit
48. Saarepera, Aleksander
49. Saarepera, Arvo
50. Saluraid, Heldi (e. Tern-Stern)
51. Sarv, Hans
52. Sarv, Veata (e. Nutt)
53. Savimaa, Almine Helene
54. Siitsa, Eha
55. Soo, Varri
56. Soone, Vaike
57. Sõstramäe, Evi
58. Zirnask, Ülo

59. Talpsep, Ervin
60. Tamm, Hans
61. Tukk, Hermann Johannes
62. Turp, Aksel
63. Tuulas, Heljo
64. Ulpus, Ermi
65. Unt, Linda
66. Uuemõis, Helmi
67. Uustalu, Aino Melitta
68. Valdson, Helju Emilie
69. Vares, Lya Heleene (e. Roots)
70. Viilu, Alfred Johannes

1951

1. Jõks, Herlanda
2. Narits, Aleksander
3. Normak, Maimu Beniita
4. Raig, Helmut
5. Riikoja, Mikk, *c. l.*

c. l. – *cum laude* (kiitusega)

Kirjandus

- Album Academicum Universitatis Tartuensis 1918...1944. - Tartu, 1944. I k. - 528 lk., II k. - 558 lk., III k. - 528 lk.
- Eenlaid, A. Tartu Riikliku Ülikooli põllumajandusteaduskonna agronoomiaosakond (1940...1950) - 170 aastat kõrgemat põllumajanduslikku haridust Eestis. Tallinn, 1976, lk. 108...115.
- Järvesoo, E. Eesti agronoomkonna kujunemisest enne Eesti iseseisvumist. - Agraarteadus, nr. 2, lk. 210...216, 1994.
- Kivimäe, A. 50 aastat tööd loomakasvatuse alal. - Uppsala, 1983. - 47 lk.
- Kuum, J. (koostaja). Eesti Põllumajanduse Akadeemialt põllumajandusele. - EPA lõpetanute nimistu 1951...1980. - Tartu, 1981. - 120 lk.
- Sarv, H(enn). Andmeid ja nimestikke T.Ü. põllumajandusteaduskonna agronoomia osakonnast 1919. a....1939. a. lõpuni. - Agronoomia, nr. 2, lk. 124...134, 1940.
- Sukamägi, A. (vastutav toimetaja). Eesti Põllumajanduse Akadeemia töötajad ja vilistlased 1981...1990. - Tartu, 1991. - 296 lk.